

DIRVA

Nr. 54

Gegužės-May 9, 1960

Cleveland, Ohio

Amerikos lėktuvas numuštas Chruščiovo įsakymu

Numuštojo lėktuvo lakūnas gyvas sovietų rankose

Sovietijos sausumos kariuomenės vadas, maršalas Andrei A. Grečko, pareiškė Maskvoje vykstančiai "aukščiausiojo sovieto" sesijai, kad amerikinis lėktuvas, kurį rusai numušė Turkijos pasieny gegužės 1, buvo numuštas:

- * paties Chruščiovo įsakymu;
- * priešlėktuvine raketa iš pirmo šūvio.

Užsienų reikalų ministeris Andrei Gomyko pavadino "nesąmone" amerikinių įstaigų pareiškimą, kad pilotas, sugedęs deguonies tiekimo aparatūrai, apalpo, ir lėktuvas dėlto perskrido Turkijos sieną. Jis pareiškė, kad buvę daugiau sienos pažeidimų ir kad amerikiniai pilotai atidare ugnį į sovietų lėktuvus. "Ar jūs norite pasakyti, kad jie taip pat neteko sąmonės?" ironiškai sušuko Gromyko.

Jis "įspėjo", kad Amerika žaidžianti ugnimi. Jis taip pat pabrėžė, kad Vakarų pastangos išlaikyti status quo Vakarų Berlyne būsiandos taip pat sutiktos "jėga prieš jėgą".

Maršalas Grečko pareiškė, kad raketa, numušusi amerikinį meteorologinių stebėjimų lėktuvą, esąs "pažymėtinas ginklas".

"Pats Chruščiovas davė įsakymą numušti lėktuvą," pasakė Grečko.

1,300 "aukščiausiojo sovieto" delegatų sukėlė ovacijas.

"Jungtinių Valstybių lėktuvas buvo sunaikintas raketa iš pirmo šūvio," pasakė jis.

1300 aukščiausiojo sovieto delegatų vėl sukėlė ovacijas.

Grečko pareiškė, kad tos raketos yra tapusios esmine sovietų ginkluotųjų pajėgų dalimi.

Komunistų partijos organas Pravda paskelbė, kaip artilerijos karininkas mjr. M. Voronovas ir

Sovietija paskelbė, kad U-2 lėktuvas numuštas, jam įskridus į sovietinę teritoriją. Linijomis parodytas numuštojo lėktuvo planuotas maršrutas.

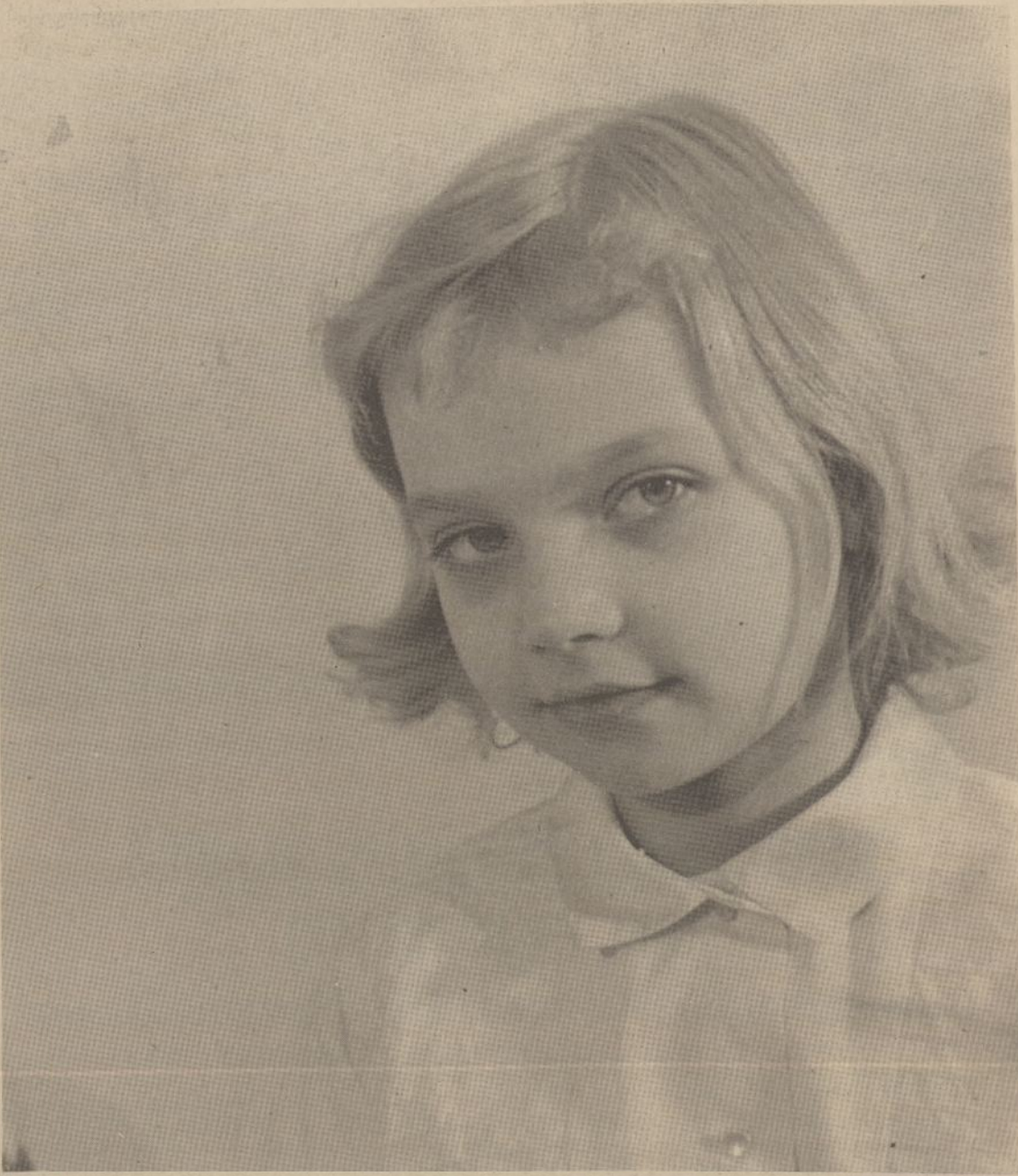
Jo dalinys numušė lėktuvą. Jis buvęs pastebėtas per radarą, kai tik perskrido Turkijos sieną 5 mylių aukštyje. Lėktuvą numušus, aplinkinių kaimų gyventojai padėję surinkti lėktuvo dalis, kuriose nebuvę jokių identifikacijos ženklų.

U-2, kurį rusai numušė Turkijos pasieny, yra neginkluotas, vieno civilinio piloto vairuojamas, didelių aukštumų lėktuvas. Jis normaliai skrenda 50,000 pėdų arba 10 mylių aukštyje, jo greitis yra mažesnis už garso greitį.

Nepaisant jo civilinės paskirties, jis tebėra klasifikuojamas "slaptu", uždavinio vykdymo metu jis yra prigrūstas įvairiausių instrumentų. Aeronautikos ir Erdvės administracija jį naudoja meteorologiniams stebėjimams iš savo bazių Kalifornijoje, Japonijoje ir Turkijoje.

Rusų numuštas lėktuvas turės Aeronautikos ir Erdvės administracijos ženklus (NASA). Jo pilotas Francis G. Powers skridimo metu pranešęs, jog sugedęs jo deguonies aparatas, ir po to ryšis su juo nutrūkęs. JAV ekspertai prileidžia, kad po to pranešimo rusai jį galėję įsivilioti į savo teritoriją falsifikuotais radijo signalais, ir lėktuvas buvęs numuštas, jam netekus sąmonės. Rusai paskelbė nuotrauką, vaizduojančią sudužusio lėktuvo laužą, tačiau dar nieko neminėjo apie piloto likimą.

Šeštadienį Chruščiovas aukščiausiojo sovieto sesijoje pareiškė, kad numuštojo amerikinio lėktuvo pilotas esąs sveikas ir šiuo metu laikomas Maskvoje. Jis prisipažinęs, kad Sovietijon

DAIVA OŽINSKAITE, einanti devintuosius metus, dalyvauja gegužės 14 d. įvykstančiam jaunųjų menininkų konkurse, Baletu mokėsi Toronte. Dabar gyvena Clevelande ir toliau lavinasi lankydamasi Harris Hardy baletu Studiją.

DOMINIKOJE BRĘSTA VIDINĖ KRIZĖ

JAV ambasadorius Dominikos Respublikai, Joseph S. Farland, iššauktas į Washingtoną pasitarams. Valstybės departamentas ambasadorių iššau-

iskridęs šnipinėjimo tikslais. Jo pavardė esanti Francis C. Powers.

JAV aeronautikos ir erdvės administracija pastebi, kad piloto pavardė atitinkanti, bet jis buvęs civilinis lakūnas.

Chruščiovas savo išvedžiojimuose aiškino, kad pilotas prisipažinęs, jog jo lėktuvo deguonies įrengimai nebuvę sugedę, jog jis Sovietijon įskridęs pagal iš anksto nurodytą maršrutą, kad galėtų surinkti žinių apie karinius įrengimus ir pramonę. Lėktuvas buvęs U-2 tipo, bet perdirbtas ir pritaikytas kariniams reikalams. Jame buvę bombonešių įrengimai.

Pilotui buvę įsakytą nepasiduoti, ištikus nelaimei.

JAV vyriausybė įsakė 15 dienų sustabdyti užsienio bazėse esančių U-2 tipo lėktuvų naudojimą, kad patikrinus įrengimų, ypač deguonies aparatūros veikimą, kuri, kaip tikima, priverstų pilotą nuklysti nuo kurso.

kė, praėjus dviems dienoms po to, kai Dominikos Respublika ištrėmė Carl E. Davis, JAV ambasados informacijos šefą Dominikos Respublikos sostinėje.

Dominikos vyriausybė paskelbė, kad Davis nesąs "priimtinas", nes jis britų laikraščiams perdavęs "tam tikrą medžiagą, nepalankią Dominikos Respublikai". Valstybės Departamentas pasiūlė Davis perkelti kitur, kaip diplomatinėje praktikoje yra įprasta, tuo pačiu metu paneigdamas Dominikos vyriausybės kaltinimus, kaip nepagrįstus, ir jos akciją, kaip nepateisinamą.

Ambasadorius Farland buvo prieš du mėnesius iššauktas į Washingtoną panašiu reikalu. Spėjama, kad jis grįšias į Dominikos Respubliką, bet, valstybės departamento kalbėtojo žodžiais, "nežinia, kada".

Diplomatiniai sluosksniai pastebi, kad Dominikos Respublikoje bręstanti vidinė krizė prieš generalisimą Trujillo Molina, kuris yra Dominikos diktatorius daugiau kaip 30 metų.

Tarp JAV ir Lotynų Amerikos diplomatų didėja susirūpinimas, koks režimas iškiltų, jei Trujillo diktatūra būtų nuversta. Pietų Amerikos kraštuose daž-

niausiai tokiais atvejais iškyla nauji diktatoriai, bet būkštaujama, kad su Kubos pagalba ten gali būti bandomas sukurti režimas panašus į Fidel Castro sistematą. Tų bandymų pasekoje krašte galys kilti pilietinis karas.

Aplamai, diplomatiniai sluoksniai yra įsitikinę, kad Trujillo pozicijos labai smarkiu tempu silpnėjančios.

Žinios iš viso pasaulio

PREZIDENTAS GALIS NEVAŽIUOTI Į MASKVĄ

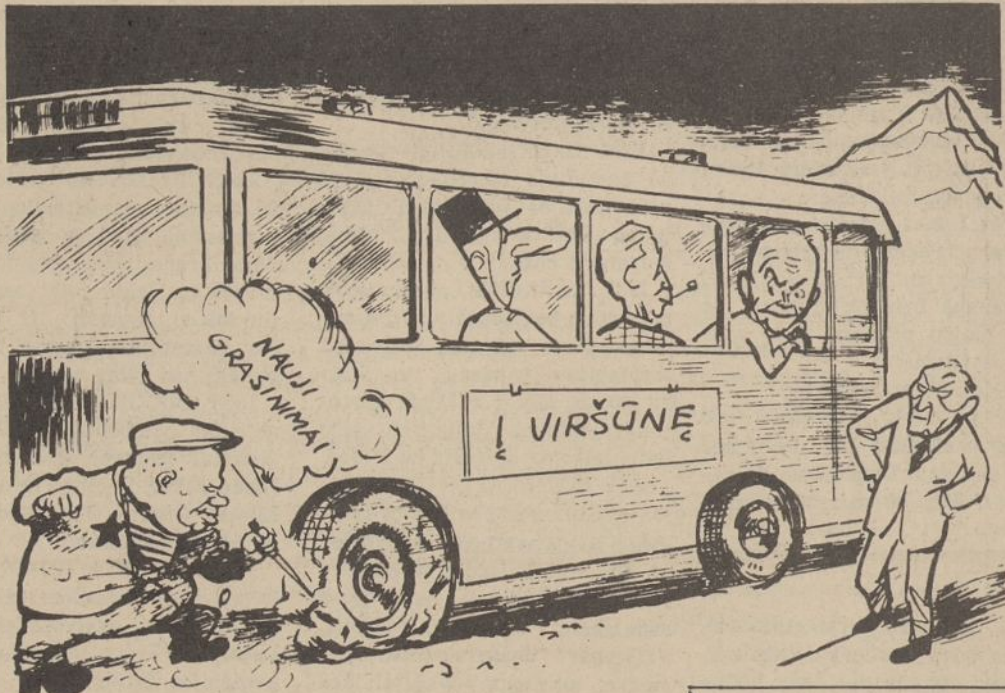
Prezidentas Eisenhoweris prasitarė, kad ateinantį mėnesį numatyta jo kelionė į Rusiją galinti neįvykti.

Apžiūrinėdamas unijinės pramonės parodą, kalbėdamasis su AFL-CIO pirminku George Meany, prezidentas pasakė, kad jis planavęs Chruščiovui nugabenti dovaną, bet paskui, reporteriams girdint, pridūrė: "Jeigu aš vyksiu".

Prezidento Eisenhowerio vizitas sovietams turėjo prasidėti birželio 10.

- Chruščiovas paskelbė, kad Sovietijoje ateinančiais metais būsianti įvykdyta rublio reforma, pakeliant jo vertę dešimtį kartų. Prekių kainos ir atlyginimai būsią dešimtį kartų sumažinti. Panašus rublio pervertinimas buvo įvykdytas 1947 metais, kada Stalinas "nubuožino" visus Sovietijos gyventojus. Dabar Chruščiovas žada per tris mėnesius keisti bet kurią sutaupų sumą, jos neribojant, tačiau aplamai numatomos reformos planas tuo tarpu dar nėra aiškus.

- Prez. Eisenhoweris pasirašė naująjį civilinių teisių aktą, pavadindamas jį "istoriniu žingsniu į priekį". Tačiau nesitikima, kad naujasis įstatymas turės didelės įtakos šiemetiniuose negru balsavimuose.

GINČAI DĖL PENSININKŲ SVEIKATOS DRAUDIMO

Amerikos Medikų Draugija, kaip ir reikėjo laukti, smarkiai iškritikavo abu atstovų komisijose nagrinėjamus sveikatos draudimo planus asmenims, peržengusiems 65 m. amžiaus ribą. 175,000 narius turinčios organizacijos pareiškime sakoma, kad jie "paremti klaidingomis prielaidomis, pagal kurias beveik visi asmenys virš 65 m. amžiaus esą reikalingi gydymo ir negali jo apsimokėti".

Didelės kritikos prez. Eisenhowerio administracijos planas susilaukė ir iš konservatyviųjų sluoksnių, kurių jie vadina žingsniu į socializuotą mediciną".

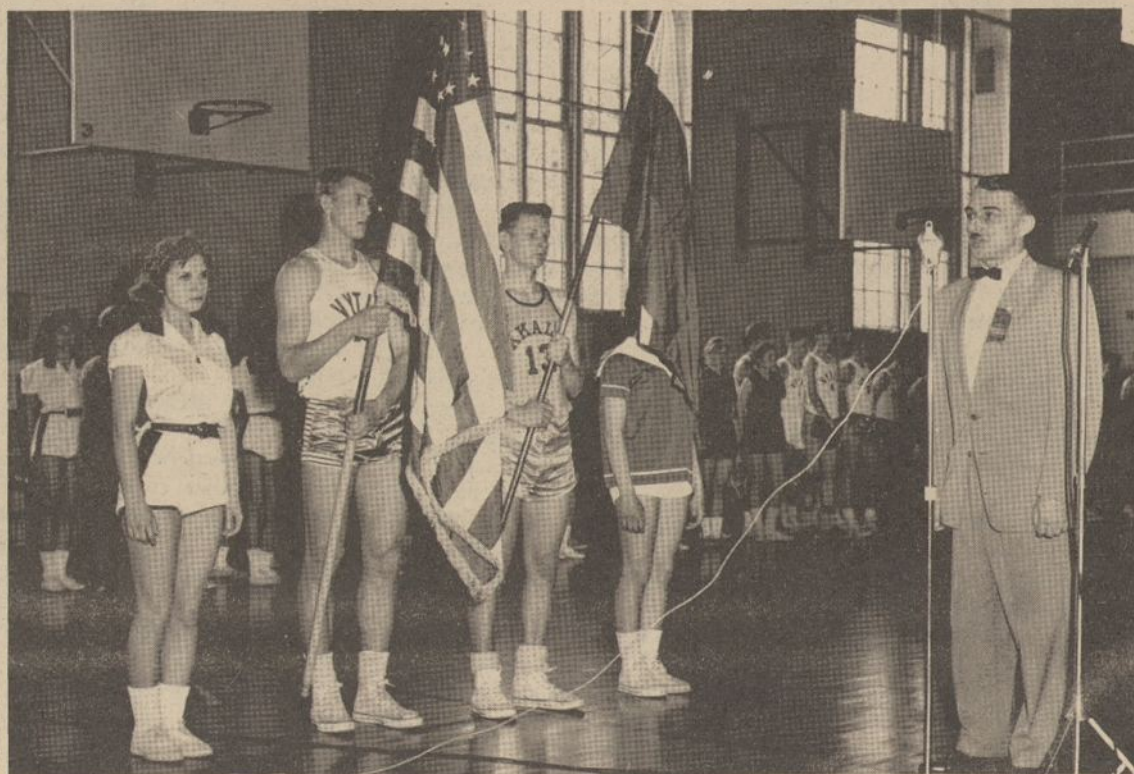
Baltųjų Rūmų planą, kaip nepakankamą, pasmerkė ir unijos, kurios sako jį esant "blogiau, negu nieko".

Atstovų rūmų komisijose šiuo metu nagrinėjami du pasiūlymai: 1) prez. Eisenhowerio administracijos, kuriuo numatoma, kad pensininkų sveikatos draudimas būtų subsidijuojamas iš federalinių ir valstijų fondų; 2) vadinamasis Forando projektas, pagal kurį būtų mokama iš Social Security fondų. Pastarajam planui yra priešinga prez. Eisenhowerio administracija, nes tuo atveju tektų visiems dirbantiems padidinti Social Security mokesčius.

Stebėtojai sako, kad vieno ar kitoks pensininkų sveikatos draudimo planas netolimoje ateityje būsią priimtas, nes tam reikalui pritarią visi kandidatai į prezidentus.

APAČIOJE: New Yorke įvykusių šiaurės Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynių atidarymas. Kalba FASK pirminkas A. Vakselis. Prie Amerikos ir Lietuvos vėliavų klubų atstovai.

V. Maželio nuotrauka

Vokiečių šarvuotos ir mechanizuotos divizijos įsiveržė į Lenkijos lygumas, pademonstruodamos naujo karo taktiką.

KOKIOS BUVO PADARYTOS KLAIDOS KARE PRIEŠ HITLERI Anglų karinis kritikas Liddell Hart analizuoja II Pasaulinio karo klaidas

Praėjo jau daugiau 20 metų nuo to momento, kai buvo pradėtas II Pasaulinis karas ir penkiolika metų, kai jis buvo baigtas Europoje, nugalint žmogų, kuris jį buvo sukėlęs: Adolfą Hitlerį.

Apie šį karą buvo daug rašyta, paskelbta daugybė dokumentų iš įvairių slaptų archyvų, išleisti politikų ir kariškių prisiminimai, bet visuose jų išvedžiojimuose randama daug prieštaravimų, jog galima sakyti, kad sukurtoji taika buvo pradžia naujo karo: "generolų karo".

Žymus anglų karinis kritikas B. H. Liddell Hart, karo metu buvęs Daily Telegraph, o vėliau Times karo korespondentu, dabar britų enciklopedijos karinis ekspertas, yra parašęs apie trisdešimt veikalų kariniais klausimais, kurie studijuojami viso pasaulio valstybių generaliniuose štabuose, o generolas Guderian jį vadina tiesiog "mechnizuoto karo pionieriumi". Štai po dvidešimt metų nuodugnių studijų atidengia politines ir karines klaidas, kurios buvo padarytos prieš Hitlerį 1935-1945 m. laikotarpy ir jų pasekmes.

Du svabiausi punktai yra svarbu nustatyti, sako Liddell Hart, nagrinėjant paskutiniojo karo įvykius, ar karinės operacijos buvo vedamos patenkinamai, kokios strateginės ir taktinės klaidos buvo padarytos, ir kas dėl tų klaidų yra kaltas?

Šita katastrofa, atidariusi Rusijai kelią į Europos širdį, kaip pripažįsta Churchillis, laikytina "nenaudinga karu". Bandant išvengti karo, Anglijos ir Prancūzijos silpnumas pasirodė tame, kad jos nesupratė strateginių faktorių. Anglų politikai pasirodė didesniais ignorais už prancūzus. Du didžiausi atsakovai anglų politikoje yra Baldwinas, neparodęs reikiamą valandą judrumo, ir Chamberlainas, kuriam trūko realizmo.

Vakarų sąjungininkai leidosi įtraukiami į karą pačiu nepatogiausiu momentu, išstatydami save sunkioms pasekmėms, kurių tačiau galima buvo išvengti. Jei Anglija išsilaukė per stebuklą, tai tik dėl to, kad Hitleris nepildė panašias klaidas, kokias yra darę agresyvūs diktatoriai praityje.

Kada likimas atsikuko prieš Hitlerį, Rusijai ir Amerikai įsijungus į karą prieš Vokietiją, sąjungininkai suprato pokario perspektyvą, bet siekė "pergalės" iluzijos, testistengdami su naikinti tuoliausią priešą, visai nesirūpindami dėl ateities.

Kad padarius konflikto apyskaitą, sako Liddell Hart, svarbu yra taip pat peržiūrėti ir prieš jį buvusį periodą, nes ten glūdi pirmosios karinių nepasisekimų priežastys.

Yra aišku, kokią lemiamą vaidmenį suvaidino abiem pusėm 1936 m. Reino krašto grąžinimas Vokietijai. Hitleriui tai buvo dvigubas laimėjimas, nes jam buvo atidarytas kelias į Ruhro indus-

trinę zoną, kuri jam tapo tramplynu į Prancūziją.

Kodėl tada šis Hitlerio veiksmas neišaukė jokios reakcijos. Pirmiausiai dėl to, kad Prancūzija ir Anglija norėjo išvengti ginkluoto konflikto, kuris galėjo virsti visuotiniu karu. Kita vertus, tame vokiečių elgesyje jos žiūrėjo norą atitaityti Versailles neteisingumą... Ypač anglai tais laikais į šį įvykį žiūrėjo daugiau iš politinio, negu iš karinio taško.

Kitas lemiantis faktorius buvo prancūzų armijos nepasiruo-

Nelaimai, jį sekė fatališkas anglų vyriausybės nutarimas suteikti garantijas Lenkijai ir Rumunijai. Ir ši garantija, jei būtų buvusi padaryta anksčiau, būtų turėta prasmė: dabar ji tapo provokacija, nes yra žinoma, kad iki to momento Hitleris negalvojo apie greitą Lenkijos užėmimą. Vakarų valstybės sugriovė savo strategijos pagrindą, kurį turėjo jų nejudri armija. Vietoj sudariusios prieš vokiečius vieną stiprų Vakarų frontą, jos davė progos Hitleriui įsiveržti į silpną ir izoliuotą frontą, kur jis

Vokiečiai netikėjo, kad tokiu greitu žingsniu jie pereis visą Lenkiją.

šimas tokiais policiniais akcijais. Ji buvo savo forma, apginklavimu ir doktrina labai pasenusi, sunkiai manevruojama ir būsimame kare jai grėsė pavojus žlugti. Prancūzijai reikėjo turėti smogiamejus mechanizuotus dalinius, sudarytus iš savanorių, kurie būtų galėję būti priedanga, kol bus atlikta mobilizacija. Charles de Gaulle, dabartinis Prancūzijos prezidentas, jau 1934 m. savo knygoje "Vers l'armee de metier" kėlė šią idėją, bet neredo pritarimo tuometinė vyriausybė.

Neturint tokios mechanizuotos armijos, buvo nelengva sukludinti Reino krašto sugrąžinimą Vokietijai. Pagaliau prancūzai laukė anglų reakcijos, kuri pasirodė negatyvinė.

1938 m. operacijose Hitleris sau užsitikrino strategines pirmenybes, išnaudodamas daugelį politinių faktorių: vokiečių ir austrų norą vienyti, kilusį Vokietijoje susijaudinimą dėl sudevėjęs persekiojimų Čekoslovakijoje ir Vakaruose pasiklidusią idėją, kad vokiečių teritoriniuose reikalavimuose yra teisybės...

Vokiečių kariuomenės įžengimas į Austriją kovo mėnesį Hitleriui atidengė Čekoslovakijos pietinį sparną, gi rugsėjo mėnesį, šantažuodamas karu, Hitleris pasiekė Miuncheno susitarimo ir prisijungė ne tik sudevėjęs, bet suparaliziavo Čekoslovakijos gynybos strategiją. Pagaliau 1939 m. kovo m. jis užėmė visą Čekoslovakiją, tuo būdu izoliuodamas Lenkiją. Tai buvo paskutinis jo laimėjimas be karo.

galėjo pasiekti pergalės. Čia ir buvo anglų trumparegių politikų klaida, kurie tikėjo, kad duotos garantijos Lenkijai ir Rumunijai išgąsdins Hitlerį. Žiūrėdamas iš strateginio taško, Hitleris suprato, kad be Rusijos pagalbos iš Rytų šios garantijos nereikšmingos, tad, nugalėjęs savo neapykantą bolševizmui, pradėjo ieškoti susitarimo su Stalinu, kad išgautų jo nesikišimą. Šis posūkis Vakarų politikams buvo nelauktas.

1939 m. rugpjūčio 23 d. Ribbentropas nuskrido į Maskvą, kur tuoj buvo pasirašytas vokiečių-sovietų paktas ir slaptas susitarimas dėl Lenkijos padalinimo.

Pirmosios Hitlerio agresyvinės operacijos ir šis paktas jau padarė karą neišvengiamu. Pasizadėję remti Lenkiją, anglai jautėsi nebegalį pasiikyti nuošaly stebėtojais, neprarasdami garbės ir neatidarydami Hitleriui kelio į naujus laimėjimus. Hitleris gi nebegalėjo atsisakyti agresijos prieš Lenkiją, nors ir žinojo, kad iš to kils visuotinis karas.

1939 rugsėjo 1 vokiečių kariuomenė įžengė į Lenkiją, ir rugsėjo 3 Anglija paskelbia karą Vokietijai, pildydama duotas garantijas Lenkijai, gi po šešių valandų su mažesniu entuziazmu prie anglų paskelbimo karo prisijungia ir Prancūzijos vyriausybė.

Lenkija, kaip ir galima buvo laukti, žlugo per keturias savaites, o po devynių mėnesių didžioji dalis Europos jau buvo vokiečių rankose.

Lenkijos armija jau išpat prae-

Taip buvo išdavinėjama Amerika...

PIRMASIS TRUMANO IR CHURCHILLIO SUSITIKIMAS

Prez. Trumanas, prieš pat Potsdamo konferenciją gavęs pranešimą iš Baltųjų Rūmų apie pasisekusį bandomosios atominės bombos išsprogdinimą, pradeda galvoti, jog karą Tolimuosiuose Rytuose būtų galima laimėti ir be rusų įsikišimo. Tačiau pats vienas nedrįsta tos problemos išspręsti ir skubiai į Potsdamą išsikviečia karo ministrį Stimsoną, kuris turės painformuoti apie bandomojo sprogdinimo duomenis.

NEJAUKI SAVIJAUTA PRIEŠ CHURCHILLI

Spaudos sekretoriui Charles Ross tebeinformuojant prezidentą apie tarptautinę būklę, gaunama žinia, kad britų premjeras Churchillis noris aplankyti prezidentą Trumaną.

Prezidentas ir britų premjeras susitinka pirmą kartą. Anksčiau Churchillio apsilankymą Washingtonu metu Rooseveltas nematė esant reikalinga su juo supažindinti savo viceprezidentą. Prieš senąją lapę iš Londono Trumanas jaučiasi kiek neįtikėjęs. Prezidentas vengia paliesti politines temas, bijodamas susilaukti sarkastiškų Churchillio atsakymų.

Tik viena jis paklausia: --Aš norėčiau pasitikti darbotvarke ir ją kartu su tamsta, pone Churchillio aptarti. Jūs greičiausiai jau turite tokią darbotvarkę suplanavę?

Premjeras sėdi fotelyje priešais prezidentą. Jis atrodo labai pasitikęs savimi. Kiek trumpokos jo kojos ištiestos priekin, iš jo viso spinduliuoja pasitenkinimas. Jis lėtai išima iš burnos cigarą, pažiūri į Trumaną ir atsako:

--Darbotvarke? Ne! Man nereikia jokios.

Prezidentui pasirodo, kad senio akys blykstelė pašaipia. Jis greitai pereina prie kitos temos. Ima girti rusų rūpestingumą:

--Jie man net planingą atgabeną. Kai mustebės premjeras apsidairo, Trumanas priduria:

--Žinote, pone Churchilli, niekas žmogui nesuteikia tokio atsikvėpimo, kaip muzika.

Britas šypsosi.

--Žinoma. Toki dalykai labai pagelbsti.

Paskui Churchillis kiek sunkokai atsistoja ir atsisveikina. Pirmasis susitikimas tarp britų premjero ir prezidento Harry S. Trumano baigėsi.

Prezidentas palydi savo svečią iki durų. Paskui jis grįžta į savo darbo kambarį. Faktas, kad jį aplankė britų premjeras, jis turi tuojau pranešti savo motinai ir žmonai!

Mieloji Mama ir Mary, vakar po pietų, maždaug 3 valandą, nusileidau Berlyne ir buvau sutiktas Didžiosios Britanijos ir Rusijos užsieny reikalų

džios dėl savo strateginės padėties buvo pasmerktas žlugimui. Ji buvo atsidūrusi, kaip liežuvis vokiečių nasruose, ir lenkų gen. štabas ją dar labiau susilpnino, sukoncentruodamas į to liežuvio smailę visas jėgas. Pagaliau, lenkų armijos apmokymas ir ginklai buvo senoviški, lenkų kariškiai dar gyveno smogiamejus kavalerijos su nuogais kardais idėjomis. Aišku jie buvo sutriuškinti vokiečių tankų.

Pirmomis karo dienomis vokiečiai turėjo tik keturias šarvuotas ir keturias mechanizuotas divizijas, bet dėka gen. Guderiano entuziazmo ir Hitlerio paramos, jie padarė didesnę pažangą mechanizuoto karo principuose, negu bet kuris kitas kraštas, nors tas idėjas buvo išdėstę anglų kariškiai prieš 20 metų...

Lenkijos užėmimas buvau naujos taktikos--"blitzkrieg" pirmasis pademonstravimas, tuo tarpu kai lenkai ir jų sąjungininkai dar ruošėsi klasiniam karui.

Rugsėjo 17 d. Lenkijos sieną rytuose perėjo raudonoji armija, ir šis smūgis į nugarą lenkams buvo lemiamas, nes jie jau nebeturėjo kariuomenės pasipriešinti šiai antrajai invazijai dalis Europos jau buvo vokiečių rankose.

Kitame numeryje: "Keistas karas"...

ministrų bei aukščiausių valdininkų ir amerikiečių kareivių kuopos, pro kurią turėjau praieiti. Tada mes buvome nugabenti į gražų namą prie ežero Potsdame. Jis anksčiau priklausė vienos filmų bendrovės direktoriui, kuris, kaip sakoma, esą išvežtas į Rusiją--kodėl, aš nežinau.

Šiandien prieš pietus mane aplankė anglų ministras pirmininkas. Mūsų pasikalbėjimas praejo labai maloniai. Maršalo Stalino laukiau šiandien po pietų arba rytoį. Tiksliai rasiąs laiko jums vėliau apie tai daugiau parašyti. Tačiau dabar turiu baigti, kad šios eilutės dar spėtų patekti į kurjerio maišą, kuris išsiunčiamas šiandien po pietų.

Jeigu jūs savo laiškus adresuosite į Baltuosius Rūmus ir pažymėsite, kad jie man turi būti persiųsti, aš tuoj pat juos gausiu.

Geriausio sveikinimo abiemis.
Harry.

ŽVILGSNIS Į POŽEMĮ

Po pietų Trumanas išvažiuoja į Berlyną. Prezidento automobilis vingiuoja gatvėmis, iki atsiduria didelėje aikštėje.

--Čia buvo Reicho kanceliarija,--pasako adjutantas, rodydamas ilgą pastatą.

Tik fasadas išliko. Tačiau viskas atrodo apvalyta. Rusų kareiviai, belaukdam "trijų didžiųjų"--Trumano, Churchillio ir Stalino--vizitų, sutvarkė kelią į rūsius. Anksčiau prie durų stovėjo esensininkai, dabar ten stovi raudonarmiečiai ir gerbia ginklų aukštuosius svečius.

Trumanas ir jo palydovai įeina į buvusios Reicho kanceliarijos vidų. Rusų karininkas praveda prezidentą smarkiai nukentėjusia 1950 metų ilgio marmoro galerija, kuri kadaise buvo šio pastato pažiba.

Ir buvęs Hitlerio kabinetas smarkiai nukentėjęs. Dau-

gumą sudaužytų daiktų išnešiojo suvenyrų rinkėjai. Nėra nė vienos kėdės. Tik didysis marmorinis stalas stovi vienišas kambaryje. Jo masyvinės medinės kojos sudrožinėtos, nes daugelis lankytojų norėjo išsiplauti po gabalėlį medžio.

Trumanas išeina į terasą. So-das atrodo niūriai.

Prezidentas buvusio artilerijos karininko akimis apžiūrėtiną "fuehrerio bunkerį". Tas pastatas atlaikė ir sunkius bombardavimus ir baisią sovietinės artilerijos ugnį. Tiesa, jame matoma stambių ištrupėjimų, bet net sunkiausi sviediniai negalėjo jo pramušti.

Trumanas prieina arčiau ir žvilgtelį apacion vedančius laiptus, kurie atrodo einą į Haldą, senovinę požemio karalystę. Kai pulkiai angliškai kalbąs sovietų palydovus paklausia, ir "Mister Prezident" norėtų pamatyti Adolfo Hitlerio kambarį, Trumanas atsisako. Tik kai kurie jo palydovai pabando nupluti žemyn daugiau kaip šimtą laiptų.

VALSTYBĖS PASLAPTIS NR. 1

Josifas Visarionovičius Džugašvilis, vadinamas Stalinu, Sovietijos maršalas ir absoliutus milžiniškos valstybės, nusitęsiančios nuo Vladivostoko iki Elbės, diktatorius, iš Maskvos išvyko liepos 14. Iš anksto buvo numatyta, kad kelionė prasidės liepos 12, tačiau Stalino netikėtas susirgimas privertė išvykimo uždelsti.

Jau šitas dienas specialius traukinius su užkurtu garvežiu stovėjo ant šalutinių bėgių vakarinėje Maskvos stotyje. Tačiau tik liepos 14 į 15 naktį saugumo policija išuštino šalutines gatves ir plotą aplinkui stotį. Maskviečiams tai buvo žinomas ženklas, kad maršalas Stalinas iškeliauja.

(Bus daugiau)

Oriniai incidentai su sovietais

Balandžio 30 prie Turkijos sienos numuštas JAV lėktuvas yra šešiolikasis neskaitant Korėjos karo, orinių incidentų su sovietais istorijoje, kuri prasidėjo prieš 10 metų. Štai trumpa tų incidentų apžvalga:

1950 BALANDŽIO 8--Laivyno patrulinis bombonešis dingio virš Baltijos jūros su 10 narių įgula. JAV įstaigų įsitikinimu, jį numušė rusai.

1951 LAPKRIČIO 6--Laivyno patrulinis bombonešis, tyręs meteorologines sąlygas, dingio virš tarptautinių vandenų ties Sibiru po to, kai jį apšaudė sovietiniai lėktuvai. Dešimties narių įgula laikoma dingusia be žinios.

1952 BIRŽELIO 13--Iš Japonijos aviacijos bazės Jokota žvalgybos tikslu pakilusi supertvirtovė dingio virš Japonų jūros. Nerasta nei lėktuvo, nei įgulą sudariusių 13 vyrų pėdsakų. Valstybės departamentas pareiškė protestą Sovietijai 1956 liepos 16.

1952 SPALIO 7--Dingo supertvirtovė virš Hokkaido, Japonijoje, radaro stebėtojams konstatavus, kad ji buvo pašauta 15,000 pėdų aukštyje. Komunistai vėliau paskelbė, kad B-29 buvusi numušta po to, kai apšaudžiusi sovietų lėktuvus, tačiau smulkesnių žinių negauta.

1953 KOVO 15--Keturmotorį žvalgybinį lėktuvą užpuolė MIGai už 25 mylių nuo sovietinės teritorijos, už 100 mylių į šiaurės rytus nuo Petropavlovsko Kamčatkoje. Vienas iš dviejų MIGų apšaudė lėktuvą, kuris pradėjo atsišaudyti. Jokių nuostolių. JAV lėktuvas grįžo į savo bazę Aliaskoje.

1953 LIEPOS 29--MIGas numušė B-50 bombonešį virš Japonų jūros. Vienas įgulos narys išgelbėtas, 16 žuvo.

1954 SAUSIO 27--Sprausminį žvalgybos lėktuvą, lydimą 16 Sabrejetų, virš Geltonosios jūros užpuolė 8 MIGai. Vienas MIG buvo numuštas. Jokių nuostolių JAV lėktuvams.

1954 RUGSĖJO 4--Laivyno patrulinis bombonešis iš Atsugi bazės Japonijoje numuštas dviejų sovietinių sprausminių naikintuvų virš tarptautinių vandenų, už 40 mylių nuo Sibiro sienos.

Vienas vyras žuvo, 9 išgelbėti.

1954 LAPKRIČIO 7--B-29, atliekantis žvalgybinę misiją, numuštas virš šiaurinio Hokkaido, Japonijoje. 11 vyrų įgula išsoko parašutais, bet 1 jau buvo miręs, kaip gelbėtojai pastebė nelaimės vietą.

1955 GEGUŽĖS 10--Aštuoni F-86 naikintuvai, patruliuoją virš tarptautinių vandenų netoli Š. Korėjos krantų, buvo užpulti 12 ar 15 MIGų. Jokių JAV nuostolių. Du MIGai numušti ir trečiasis pastebėtas krįntas žemyn, palikdamas dūmų juostą.

1955 BIRŽELIO 22--Laivyno patrulinis bombonešis užpuolė sovietiniai lėktuvai prie St. Lawrence salos, Beringo jūroje. Sužalotas lėktuvas nusileido į salą, nė vienas nežuvo.

1958 BIRŽELIO 27--Neginkluotas karo aviacijos lėktuvas, dėl blogo oro paklydęs kelyje iš Turkijos į Iraną, numuštas virš Armėnijos dviejų MIGų. Devyni įgulos nariai, kuriuos vėliau sovietai grąžino, pasakojo, kad jie buvo užpulti 15,000 pėdų aukštyje, ir lėktuvas nuo šių pat degtas.

1958 RUGSĖJO 2--Turbopropelerinis transportinis lėktuvas numuštas virš Armėnijos, jam pametus kursą, skrendantį į Turkiją. Sovietai grąžino 6 įgulos narių lavonus, apie kitus sakėsi nieko nežiną. JAV žiniomis, įgulą sudarė 17 asmenų. JAV vėliau paskelbė magnetofoninių juostų įrašus, kuriuose buvo užregistruoti puolimų, besiruojančių sovietų pilotų pasikalbėjimai.

1958 LAPKRIČIO 18--MIGai apšaudė du bombonešius--vieną virš Baltijos, kitą virš Japonų jūros. Jokių nuostolių.

1959 BIRŽELIO 16--Laivyno patrulinį lėktuvą užpuolė du MIGai virš Japonų jūros, už 85 mylių nuo Vonsano, Š. Korėjoje. Sunkiai sužeistas užpakalinis kulikosvaidininkas. Lėktuvas grįžo į Niho bazę Japonijoje.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Draugas Don Camillo

Giovanni Guareschi

CELĖ EINA IŠPAŽINTIES

Don Camillo ilgai nebuvo vienas. Po penkių minučių duris pravėrė draugas Bacciga.

Jis atsisėdo priešais Don Camillo ir tuoj pat ėjo prie reikalo:

--Drauge, --pareiškė jis, --aš apsigalvojau ir supratau, kad tu buvai teisus, Sovietų Sąjunga nėra tikra vieta tokios rūšies prekybai. Aš galiuose ir tų kvailių pastabų, kurias pasakiau laiptuose.

--Į tai galiu atsakyti, kad ir aš padariau klaidą, tuoj pat tą reikalą iškeldamas celėje, o ne pasikalbėdamas prieš tai su tavimi, kaip žmogus su žmogum. Bet paslaptis krautuvėje, tame, kad ir draugas Oregovas buvo pastebėjęs tavo mainus universalinėje krautuvėje. Todėl aš būtinai turėjau užbėgti jam už akių.

Draugas Bacciga sumurmėjo kažką nesuprantamo, paskui pridūrė:

--Na, taip, bet dabar jis turi mano peleriną, o kad ji buvo įsigyta nelegaliu būdu, tai jam visiškai vistik.

--Na, bent tuo keliu tas reikalas sutvarkytas, --guodė jį Don Camillo.

Draugas Bacciga buvo tikras genujietis. Jo prekybiniai polinkiai ir įsitikinimai gulėjo dviejose skirtingose lentynose.

--O kas liko pakaruokliu toje visoje istorijoje? Bacciga!

--Kas užsakė, tas turi ir apmokėti, --kalbėjo Don Camillo, nebeįsitraukdamas į kalbas.

--Haha! O ką man pasakys tas asmuo, kuris perdavė nailono kojines, kai aš grįšiu be kailinės pelerinos?

Draugas Bacciga dar kažką pabumbėjo vienas sau, paskui prabilo:

Don Camillo jau ir pats pradėjo tikėti, kad namie turi seną, už raganą piktesnę žmoną...

--Drauge, kalbėkim aiškiai kaip vyrai su vyru. Vakarykščiuose šokiuose, ar ne, jie tau iškrėtė piktą pokštą, aš tai labai aiškiai mačiau; o tu namie turi labai piktą moterį. Na, jei tavoji ragana, tai mano --tikras piūkdas. Ji mane privertė prisikrauti nailono kojinių, nes ji už tą velnišką kainą norėjo įsigyti kailinę peleriną iš Rusijos. Jeigu ji jos negaus, tai manęs neišgelbės nė pats Togliatti? Drauge, taigi, ar ne tiesa: jei tavoji žmona pamatys tas nuotraukas, kurias jie vakar suorganizavo, ji išdraskys tau akis.

Gera! Tačiau jei aš neparvešiu savo pelerinos, manoji dar be to nukas man ir nosį. Ir aš negaliu jos apskusti savo sekcijai, nes ji yra purvina fašistė. Ir jos dukterys, dar sukcesnės, abi eina išvien su motina.

--Ir jos fašistės? --pasiteiravo Don Camillo.

--Blogiau, --šnypštė draugas Bacciga, --Demokratia christiana! Ir tokios smogikės toje ilgaskvernių armijoje, kad net plikiui galėtų nurauti plaukus.

--Aš pilnai suprantu tave, --pasakė Don Camillo, --Kuo galiu tau pagelbėti?

--Drauge, aš dirbu uoste. Aš moku priėti prie žmonių, ir į mano delną visada nubyra pora dolerių. Saują jų atsigabenau į čia, nes aš visada sakydavau: Amerika po velnių, bet jos dolerius ima kiekvienas. Tu supranti mane?

--Pusiau.

--Drauge, aš esu pasirošęs paaukoti dolerius, kad tik išvengus kivirčo su žmona. Ar galiu tai padaryti? O gal tu ir tai laikai neleistina prekyba?

--Ne, nes Sovietų Sąjungai reikia dolerių, kad ji galėtų užsieniuose nusipirkti prekių.

--Aš irgi taip galvojau. O kaip tu manai, kiek čia gaunama už dolerį?

Don Camillo buvo tiksliai informuotas.

--Jeigu tu keisi pagal oficialųjį kursą, gausi keturis rublius už vieną dolerį. Turistinis kursas yra dešimt rublių už vieną dolerį. Tiesa, reakcinė spauda tvirtina, kad juodojoje rinkoje esą tokių, kurie už dolerį moka net dvidešimt rublių. Bet tu gali galvoti, kad tai viena iš įprastinių antisovietinės propagandos pasakėlių.

--Aišku! -- atsakė draugas Bacciga, --Taigi, tu kiekvienu atveju tiki, kad aš Maskvoje galiu išsikelti savo dolerius?

--Absoliutiškai. Tai tavo teisė, drauge.

Draugas Bacciga patenkintas išėjo iš kupės.

(Bus daugiau)

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Pačių mažųjų "balerinų" grupės pirmoji klasinio baleto pamoka. Gegužės 15 d. 4 v. p. p. baleto vakare Chicagoje, Jaunimo Centro namuose, jos pasirodys, ne kaip balerinos, bet kaip zuikučiai muz. Bertulio baleto veikale "Našlaitė".

Baleto vakaras Chicagoje

Gegužės 15 d. 4 v. p. p. Jaunimo Centro namuose įvyksta Simo Velbasio vedamos baleto studijos metinis baleto vakaras. Ta proga buvo kreiptasi į Simą Velbasį prašant suteikti platesnių informacijų ne tik apie įvykstantį vakarą, bet ir bendrai apie pačią studiją.

--Malonėkite kiek plačiau supažindinti su Tamstos vedama baleto studija ir įvykstančiu baleto vakaru. Kodėl ir kada Tamstai kilo mintis suorganizuoti tokią studiją Chicagoje, ir koks jos pagrindinis tikslas?

--Su N. Lietuvos baleto mane rišo tamprūs santykiai. Nuo pat

jaunystės dalyvavau baleto trupėje ir su ja susigyvenau. Galima sakyti, nebuvo nė vieno spektaklio, kuriame aš būčiau nedalyvavęs. Arba jei nedalyvavau, tai sekiau kiekvieno veikalo pastatymą. Kitais žodžiais, gyvenau su baletu ir atvykęs Chicago. Ir matydamas čia tokius gražaus mūsų jaunimo būrius, sugalvojau ir juos patraukti į šią meno šaką.

Pagrindinis mano studijos tikslas -- ruošti būsimas balerinas. Ar jos pasieks balerinos vardą, tai jau kitas klausimas. Tatai priklauso nuo pačios mokinės talento ir noro sunkiai ir

ilgai dirbti. Bet jei iš mano mokinių ir neišeis pasaulinio masto menininkės, tai galiu jus užtikrinti, kad mokiniai ir mokinės, uoliai dirbdami, atsieks tam tikro muskulų elastingumo išvystyme tobulesnės formos, gražesnės eisenos ir ritminės sąvokos. Be to, mano klasėse, kur vyrauja lietuviškas, stengiuosi palaikyti tautinį sąmonę, raginu tarpe savęs kalbėtis tik lietuviškai.

--Kiek metų Tamstos studija veikia, kokie amžiaus mokiniai tinkamiausi šios rūšies mokslui pradėti ir kiek mokinių jau yra praėję per tą studiją?

--Dirbu jau devinti metai. Sveikas jaunuolis ar jaunuolė gali pradėti šį darbą nuo 6 metų. Per studiją yra jau praėjusių apie 200 mokinių.

--Ar iš Tamstos buvusių mokinių yra išėjusių, kaip pas mus įprasta sakyti, į platesnius vandenis?

--Nei Pavlovos, nei Nemčinovos dar neturime. Bet turime jau keletą mergaičių, kurios priimtos į profesionalų baleto grupes.

--Malonėkite kiek plačiau painformuoti apie patį įvykstantį baleto vakarą. Kokie kūriniai bus statomi, ir kokio mokslo mokiniai juos išpildys?

--Šių metų mokslo sezono užbaigimo baleto vakaro programa, kaip turiniu, taip ir apimtimi, žymiai skirsis nuo praėjusių metų. Bus statomas gan įdomus ir sudėtingas veiklas "Užburtoji Fleita", kurio fabula sukausi apie turtinę ūkininką, įsimylėjusį į neturtinę ūkininkaitę. Veiklas -- baletas įdomus ne tik šokių atžvilgiu, bet dramatinės intrigos ir humoro, kurį balerinos stengsis mimikos būdu perduoti žiūrovams. Kadangi šis veiklas yra supintas su dramatinėmis ir komiškomis scenomis, jo pastatyme sutiko dalyvauti ir šie "senieji" menininkai: N. Lietuvos baleto solistė Irena Idrigevičiūtė-Sprindienė, Kauno Valst. Teatro aktorius Alfa Brinka, Edvardas Radvila, p. Ilčiukas, mano buv. mokinė R. Grauzinytė ir aš pats.

Antroje spektaklio dalyje pamatysite pirmą kartą neseniai p. Bertulio sukomponuotos "Našlaitės" baleto ištraukas, o taip pat visą eilę kitų klasinių veikalių. Šiame skyriuje dalyvaus bemaž visi mano mokiniai.

--Iš Tamstos informacijų atrodo, kad tokia baleto studija yra itin svarbi mūsų priaugančiam jaunimui, tad kokios paramos Tamsta pageidautume iš lietuviškos visuomenės?

--Pageidaučiau tik dviejų dalykų. Pirmas, kad kuo daugiausia mamų ir tėvų pakeltų savo vaikučius nuo televizijos aparato ir atvestų į tą studiją pasidžiaugti šio meno grožiu. Antra, kad kuo daugiau visuomenės lankytojai išlaikymo darbų, --baigė pasakoti buv. Kauno Valst. Teatro solistas Simas Verbasas.

V.A., Chicago, Ill.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS XX TOMAS

Išvalgus skaitytojas greitai pastebės, kad L. E. XX-sis tomas bent savo iliustracijomis gerokai skiriasi nuo ankščiau pasirodžiusių knygų. Visa eilė L. E. tomy buvo spausdinami ofsetu. Šiuo metu ypač modernia spausdinimo technika, tad tekstai ir iliustracijos popierėje atsimušė tikrai dailiai ir švariai. Tos technikos L. E. leidėjas J. Kapočius ir toliau norėtų laikytis, bet ofseto savininkai taip vilkino darbą, kad nuo jų tal-

kos teko atsisakyti. L. E. XX-sis tomas vėl yra atspausdintas paprasta spausdinimo mašina, paties J. Kapočiaus valdoma, kaip ir keletas pirmųjų L. E. tomy. Pati mašina gal dar nėra iš naujųjų, gal kokių 30-ties metų senumo, tad tekstus ji dar neblogai spausdina, bet iliustracijos neišeina tokios gražios, kaip ofsetu spausdinamos. L. E. leidėjas dėl to sielojasi ir jau dinasi, bet ką gi padarysi,

kai savo tokios geros spausdinimo technikos neturi...

Patyres apie L. E. XX-jo tomo spausdinimo vargus, pats nuejau spaustuvėn pažūrėti, kaipgi iš tikro tos mašinos ten sukasi. Dabar jau pavasaris ir medžiai žiedus sprogdina, o tada buvo kalnai sniego ir šaltis ausis gnaibė. L. E. XX-jo tomo red. Pr. Čepėnas iš anksto išėjo, kad prie mašinos stovi pats leidėjas J. Kapočius, darbas nekaip sekasi, tad vargu rasim jį gerai nusiteikusių.

Iš tikro, J. Kapočius, išsitiesęs dažais ir alyvom, pasitiko mane nelinksmu veidu.

--Atrodo, neblogai sekasi? -- jūžolokai paklausiau senąjį spaudos vilką.

--Taip, neblogai, -- be šypsenos veide atsakė J. Kapočius. Po to paėmė porą atspausdintų lankų, paklįs man po nosim ir tarė: Matai, kaip gerai sekasi! Atsi-spausdino daug blogiau, negu pirmieji tomai! Būna tokių akimirų, kad noriu sudaužyti tą mašiną!...

Matydamas, kad būklė nelinksmas, trumpai paklausiau: Tai kasgi atsitiko? Mašina juk ta pati?

--Taip, mašina ta pati, bet lauke šalta, temperatūra kaitaliojasi, popieris elektrizuojamas ir draskomas, tad spausdinimo presas daugiau stovi, negu sukasi, -- paaiškino J. Kapočius.

Nieko gudresnio nesugalvodamas, ir nesumodamas kaip susijaudinęs L. E. leidėją pralinksinti, papra-

šiau, kad jis mašiną įjungtų ir man parodytų, kaipgi tas spausdinimas komplikuojasi.

Nei žodžio netaręs, jis paspaudė mygtuką ir mašina pradėjo rėkauoti ir suktis. Atitinkami čiupai keletą lapų paėmė ir dailiai padavė presui, tuo metu specialūs švirkštai išpūtė debesius dulkių ir visa spausdinimo patalpa paskendo ūkanų.

Pasirodo, tai speciali pudra, kuri vienintelė tuo tarpu sulaiko popierio elektrizavimą. Tačiau tik tie keli lapai buvo atspausdinti, o netrukus keli dideli popierio gabalai išlėkė į orą, kitą kažkaip nematoma elektros srovė susuko, suglamžė ir aš pamačiau, kaip J. Kapočius nervinga judesiu mašiną sustabdė.

--Tai, matai, -- ir tai buvo viskas, ką jis man tuo metu pajėgė pasakyti.

Tylėdami užsidedėm po cigaretę. Pudros dulkės, kurios gynė popierį nuo elektrizavimo, pradėjo kristi žemėn. Greitai aš atsisveiki-

nau, nes pamačiau, kad nieku L. E. leidėjui padėti negaliu.

Taigi L. E. XX-sis tomas gimė per didelį vargą ir skausmą. Nemaža rūpesčių turėjo redaktorius Pr. Čepėnas, gerokai paprakai tavos ir nervų pagadino ir tomo spausdintojas. Tačiau dabar, kai XX-sis tomas jau įrištas ir keliauja į pre-

(Nukelta į 4 psl.)

KERELIS BROS. CONSTRUCTION CO.

STATOME ĮVAIRIUS REZIDENCINIUS, MEDICINOS IR PREKYBOS TIKSLAMS SKIRTUS PASTATUS.

ARCHITEKTAS ATLIEKA PLANAVIMĄ PAGAL JŲSŲ PAGEIDAVIMĄ.

REpublic 7-8949
6350 S. ALBANY AVE.
CHICAGO, ILL.

V. RICKUS PAINTING-DECORATIG INC.

RESIDENCINIS IR KOMERCINIS DAŽYMAS

Korporacija turi pilnus apdraudimus. Įkainavimai nemokami. Klijuojamieji patogumai turime taip pat specialistus medžio, tinko ir kitiems namų remonto darbams.

Dabar jau yra pats laikas tartis dėl pavasario darbų.

Telefonuokite: PO 1-6035

658 E. 162 St., Cleveland, Ohio

20 metų tos srities praktika

Vokiečių radijų taisydas

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE

CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis • Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Papienas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Tautinio išsilaikymo šauksmas

Kada buvo paskelbta, kad nauja Afrikos valstybė Kamerunas turi net 83 partijas, aišku, visi galėjom pasižiūrėti: mes nesam taip atsilikę ir susiskaldę. Mūsų partijų ir kovos sąjūdžių, pretendavusių būti VLIKo nariais, kiek pamenu, niekad neviršijo 11. Ir tuos 11 dar buvo galima ne taip sunkiai sugrupuoti į 4 grupes. Atseit, rimtam reikalui esant, mes galėjome būti keturių besivaržančių partijų apjungti.

Žinoma, tai buvo tada, kai "tremties tauta" sielojosi įvairiais fantastiniais planais: kūrė vyriausybes, ėjo seimų pareigas, planavo kompaktinius emigravimo planus. Dabar daug kas jau paaiškėjo, o gal teisingiau pasakius, bėgantis laikas paaiškino. Dabar jau pradingo daug anų nerealiai keltų planų.

Namie likusieji, kurių dauguma ir kur tikroji tautos gyvybė, pasidalinę į aiškias dvi "partijas". Tai mažytė dalis nuėjusių Maskvos pavergimo tarnybon, ir didžioji tautos dalis — visai besipriešinant, norinti tautinai išlikti gyva. Kiek pirmoji, pataikūnų ir Maskvos trimitais trimtuojančių grupė globojama ir visai remiama, tiek antroji — einanti tautinio išsilaikymo keliu, visai persekiojama. Vienok, kaip persekiojami bebūtų žiaurūs ir kokie baisūs jų naikimo planai, palengva atsiranda būdai ir priemonės jiems priešintis. Tada atidžiai sveriamos visos galimybės, tada mažiausiai fantazuojama, tada prideda toks tautinis darbas, kurį diktuoja ne partiniai sambūriai, ne rašyti nuostatai, ne iš anksto aptarti planai, bet tautinio išsilaikymo galingas, negirdimas šauksmas.

O mes, laisvuose kraštuose gyvenantieji, kad ir mažesne energija, negu gyvenant Vokietijoje stovyklų gyvenimą, vis dar fantazuojam. Vis dar kovojam už partinį gyvenimą, vis teskaikiuojam, kad prieš 35 ar 40 metų anie tiek narių turėjo seime, o mes tiek turėjom. Ir juokingiausia, kad tokių skaičių mėgėjai labai dažnai užmiršta, kad tiek metų praėjus ir norint tuos skaičius pritaikyti dabarčiai, yra tiek pat reikšminga, kaip pasivažinėti išaugusio didmiesčio gatvėmis arkliais vežimais.

Lietuvių tautos atečiai, Lietuvos laisvės priekliniai naudingiausia būtų, kad mes sutilptume į vienintelę partiją, kuri vadinasi lietuviai. Žinoma, tai maksimalinis noras, kurio reikia siekti. O siekiant, reikia visokiomis priemonėmis tildyti tuos tuščius, svetimam krašte gyvenant ore pakibusius partinius ginčus ir ginčelius. Visokių kovų tęsinys dėl valdžios, dėl partinio pirmavimo, yra ore pakibę burbulai. Daug jų susprogo, ir labai gerai būtų, kad dar likusius patys greičiau susprogdintume. Tada galėtume ramiau atsidėti planingam, gilesniam tautinio išsilaikymo darbiui, daugiau ir nuosirdžiau talkintume laisvės kovai.

B. G.

Lietuvių Enciklopedijos XX tomas

(Atkelta iš 3 psl.)

numeratorių namus, jis neatrodo toks prastas, kaip leidėjui atrodo. Tiesa, kai kurios iliustracijos per tamsios, kai kurios šviesokos, bet tekstai atspausdinti gerai ir aiškiai.

Pamatęs L. E. leidėjo J. Kapočiaus vargus, linkiu, kad jam pasisektų kaip nors spausdinimo techniką pagerinti. Pažindamas jo energiją ir sumanumą, neabejoju, kad iš tų nesekmių jam tikrai pasiseks išbirti.

Žinoma, pats svarbiausias dalykas, tai kokį turinį duoda L. E. XX-sis tomas. Šio tomo N raidė rodė, kad Pr. Čepėnas, O — J. Girnius. Iš tikro, N užima beveik visą tomą, nes O raidė įtlopo tik du nepilni lankai (iš 34 tomo lankų).

Kaip kiekvienas kitas, ir šis tomas red. Pr. Čepėnui nebuvo lengva kasdieninė duona. Štai, tik prabėgom versdamas L. E. XX-jo tomo lapus, randi tokius didelius enciklopedinius objektus, kaip Naugardas, Naujas Testamentas, Naujoji Zelandija, Navigacija, Neapolis, Negrāi ir Negrizmas, Nemunas, Neolitas, Nepalas, Neringa, Neris, Nervai, Nesvyžius, Nevėžis, New York, New Orleans, Newton, Niderlandai, Nikaragva, Nilas, Niveliavimas, Nobelis ir jo premi-

jos, Normanai, Normandija, Norvegija, Notanga, Nuosavybė, Nusikaltimas ir kt.

Iš O raidės svarbesni str. yra Obelis, Oberamergau ir Observatorija.

Visi aukščiau paminėti objektai aptarti studijinio pobūdžio rašiniiais. Tai reikalo žinovų darbai, įdomūs ir vertingi savo apimtimi ir duodamų žinių gausumu. Kiekvienas L. E. skaitytojas tų didelių straipsnių autorius ras pačioje enciklopedijoje.

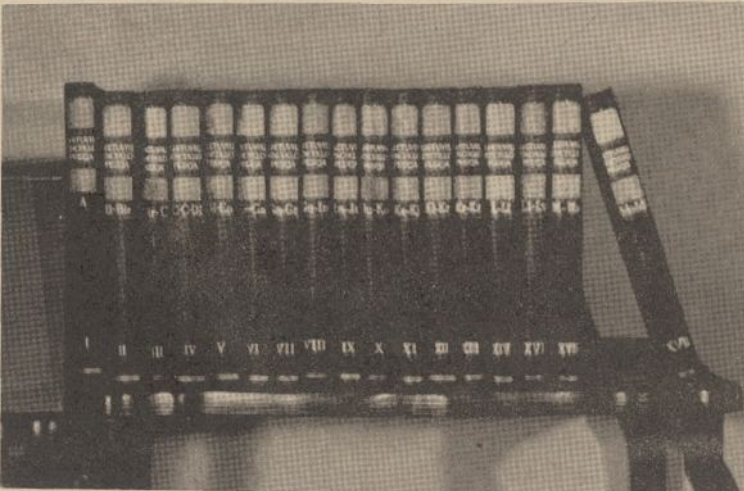
L. E. XX-sis tomas turtingas ir lituanistika. K. Avizonis rašo apie Naugardą, R. Krasauskas ir P. Rėklaitis apie Naugarduką, L. Dambriūnas apie Naujadarius, J. Žilevičius apie J.

Naujalį, A. Bendorius ir R. Krasauskas apie Naujamiestį, A. Šapoka apie Nebylųjį seimą, A. Salys ir S. Kolupaila apie Nemuną, apie Neolitą M. Gimbutienė, apie Neo Lithuaniją B. Nemickas, apie Nerį A. Vaičiulaitis, V. Kulbokienė, P. Rabikauskas ir P. Rėklaitis apie Nesvyžių, S. Kolupaila apie Nevėžį, V. Mačiūnas apie Nezabitauskius, M. Nauburas apie Nidą, R. Oelleris apie Niemį, Z. Ivinskis apie Niesieckį, V. Sruogienė apie Norimantą, A. Salys apie Notangą ir visa eilė kt.

Pats red. Pr. Čepėnas davė pluoštą bendrinių ir lituanistinių rašinių, bet į svarbesnį str. sąrašą kažkodėl jų neįtraukė. Žinoma, be paminėtų didžiųjų str. ir lituanistinių svarbesnių apžvalgų, L. E. XX-sis tomas yra kupinas smulkesnių mokslinių ir biografinių apžvalgų. Jis yra 544 pusl. didumo, yra skoningai ir gausiai iliustruotas.

Aplamai, L. E. XX-sis tomas, nors ir per vargą gimęs, yra solidus ir turiningas. Tegu jis plinta, tegu jis skuba į lietuvių namus, vis primindamas senojo Mažvydo žodžius: "Imkite mane ir skaitykite!"

St. S.

Lietuvių Enciklopedija dr. R. Oellerio bibliotekoje Helsinkyje, Suomijoje.

Buvusieji Vytauto Didžiojo universiteto rūmai Kaune, kuriuose dabar įrengta centrinė biblioteka.

Daugiau aiškinti ir nebereikia...

STASYS ŽYMANTAS

bolševikų okupacijos pradžioje buvo apsiėjusios maždaug visos vokiečių metu lietuvių aktyviai veikusios rezistencinės organizacijos: Lietuvos Laisvės Armija, Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, Lietuvių Frontas, "Nepriklausomos Lietuvos" sąjūdis, Vienių Sąjūdis "Alžalynas" ir daugelis Lietuvos partizanų padaliniai. BDPS Centro Vadovybės krašte buvau pakviestas BDPS Užsienio Delegatūros nariu greta prof. J. Brazaičio, prof. P. Padalio, V. Staneikos ir Dr. A. Vokietaičio.

"Vienybės" skyriuje "Mums rašo" į šį mano paaiškinimą buvo reaguota tokiais sovietinei "Tiesai" įprastais bolševikiniais metodais ir argumentais, jog toliau neberandu galima kreiptis į "Vienybę" bet kokių laiškų ir esu priverstas prašyti Tautos paslaugos įdėti šį mano laišką Tamstos redaguojamame laikraštyje.

Vėliau "Vienybėje" tilpęs redaktorius nurodymas, kad "Mums rašo" skyriaus bendradarbių nuomonės nebūtina turi reikšti "Vienybės" redakcijos nuomonės ir kad aš, kaip Lietuvos nepriklausomybės idėjos gynėjas, kurio "žygiai vokiečių okupacijos metais buvo laiko sąlygų ir bendrų tautos interesų diktuojami", "čia nieku dėtas", to nusistatymo iš esmės nekeičia.

Jokių "nesuvestų" asmeniškių sąskaitų, kaip mėgina aiškinti "Vienybės" redaktorius, su jokiais man nežinomais ir negirdėtais "Vienybės" bendradarbiais p.p. OO ar O.D. neturėjau ir neturiu. Mano "nesuvestos" sąskaitos yra tik su Lietuvos okupantais.

Tačiau leisime kalbėti pačiam "Vienybės" "Mums rašo" skyriaus bendradarbiui, kurio pasakymą "Vienybės" redakcija, kaip nurodo pats redaktorius, pripažino reikalingu "užsitęsiam ginčui baigti".

Rašydamas bendrai apie lietuvių rezistencinius sambūrius šis pasipatingas bendradarbis OO ar O.D. ir toliau niekina tuos sambūrius ir jų veikėjus, aiškindamas esą: "Ne vienas jų pasmerktas gėdingam atminimui, ne vieno jų organizatoriai ir vadeivos, pamatę savo klaidas, kukliai ausis suglaudę sėdi".

Tokio lietuvių rezistencijos ir pogrindžio vadovų ir veikėjų įvertinimo patriotinėje laisvųjų lietuvių spaudoje iki šiol neteko užtikti.

Minėtas "Vienybės" bendradarbis toliau aiškina, esą: "Aktyvistų Fronto" nariai Vokietijoje buvo įrankiai nacių karinei žvalgybai ir gestapo ir p. Škirpa klusniai vykdė jų nurodymus".

Taip iki šiol teigė ir pastaruoju metu vis garsiau skelbia tiktai sovietiniai okupantai Lietuvoje ir jų komunistiniai gailestieriai.

Dar toliau šis paslaptingas "Vienybės" bendradarbis mėgina sukurti įspūdį, jog ne naciai ir gestapo, o aš būčiau atsakingas dėl žydų naikinimo Lietuvoje nors jam prasidėjus Vilniaus Komitetas jau seniai neveikė, ir kad vokiečiams užėmus Vilnių, aš, o ne vokiečių komendantas pulkininkas Ostman įvedė Vil-

niuje karo stovį, perėmė karo valdžią į savo rankas ir įsakė suimti įkaitus. (Deje, Vilniaus Komiteto pastangomis jie visi, žydai ir lenkai, netrukus buvo paleisti).

Prisipažinsiu, jog net sovietinė okupanto propaganda Lietuvoje, kuri bendrai visus "buržuazinius nacionalistus" kaltina "žvėriškumu", taip toli einančių išvadų nedarė.

Ir pagaliau, tas pats paslaptingasis "Vienybės" "Mums rašo" skyriaus bendradarbis teigia, esą "Partizanai už geležinės uždangos" knygos autorius J. Daumantas, aktyvus rezistentas laisvės kovotojas, Lietuvių Fronto narys, iš Lietuvos visai nebuvo atvykęs, ir kad jis, kuris, kaip žinoma vėliau žuvo Lietuvoje didvyrio mirtimi, esąs ne kaskitas, kaip paprastas melagis.

"Prasidėjus laisvesniam susirašinėjimui su Lietuva", skaitome "Vienybėje", paaiškėjo, kad knygoje didesnė dalis parašyta melo ir apie paskirus asmenis ir bendrai apie visą veiklą".

Tai gi, turėtume pasidaryti išvadą, kad partizaninio judėjimo Lietuvoje iš viso nebuvo ir kad apie jo veiklą mums "primelavo" J. Daumantas.

Tuo būdu, pagal "Vienybę" tilpusio straipsnio antraštę, esą viskas "aišku" ir tenedrįsta niekas daugiau ką nors aiškinti ar mėginti laisvajam pasauliui priminti dvidešimt metų trunkančią lietuvių tautos laisvės kovą su sovietiniu okupantu, kai šis dabar ruošiasi iškilmingai minėti Lietuvos pavergimo dvidešimtmetį. Nes visi tie, kurie norėtų tai daryti, "geriau tylėtų ir kukliai sėdėtų ausis suglaudę", kitaip jie visi bus "Tiesos" ar "Vienybės" skiltyse "nuogai nurengti".

Viskas taip "aišku, jog beliktų tik kartoti draugo Justo Paleckio neseniai komsomolo suvažiavime pasakytus žodžius: "Mūsų tauta buvo ne tik išgelbėta, bet jai buvo atidarytas kelias į šviesų gyvenimą tiktai broliškųjų tautų, o pirmiausia didžiosios rusų tautos kraujo ir nepavydžios paramos dėka".

Tik vienas dalykas vis dėlto liktų "neaiškus": kodėl tokios idėjos jau pasirodė seniausiam Amerikos lietuvių laikraštyje "Vienybėje", o ne sovietinėje "Tiesoje"? Tačiau tai toliau aiškinti ne mano uždavinys.

Laisviems lietuviams šiais metais minint Lietuvos rezistencijos ir laisvės kovų dvidešimties metų sukaktį, reikia tikėtis, kad bus pagaliau padėtos

VĖL VAŽIAVO KETURI

Laikraščiuose buvo pranešta, kad vėl ALT vyriausios valdybos keturi didieji buvo nukeliauti į Washingtoną. Teisingiausias sakius ne keturi, bet penki, nes ir p. Mikužaitis ten buvo.

Nesimū spręsti, ar ta kelionė buvo reikalinga. Greičiausia, kad taip. Bet niekas mane neįtikins, kad ten reikia lankytis penkiems ir didelėmis sumomis leisti ALT sunkiai surinktus pinigus, įteikti memorandumus ir prašymus užtenka vieno ar dviejų asmenų. Gal tik pinigų išleisti reikalingas toks būrys.

AL Strikaitis,
Cartax

NETIKSLUS ATPASAKOJIMAS

K.K. iš Ill., savo laiške (Dirva, 49 nr.) "Dar dėl katalikiškumo demensijos" (turbūt, demensijos), išskirdamas kabutėmis, neva pacitavo A. Smetono pareiškimą: "Religiškai nusiteikęs žmogus net gimsta, kaip gimsta žmogus su regėjimu ir klausa". Nėra nurodyta, iš kur tokia lyg ir citata paimta. Greičiausia čia norėta perduoti A. Sm. pareiškimas iš 1933 m. gruodžio 15 dieną LTS suvažiavime sakyto kalbos. Bet tenai buvo štai kaip pasakyta: "Religija visose tautos auklėjimo pagrindais yra sau tikslas. Tai didžiausia žmogaus teisė; ji ingimta jam, kaip tiesos siekimas ir menas. Bet kaip pasitaiko žmonių, klausos nustousių ar spalvų nebeatskiriančių, taip netrūksta ir tokių, kurie praranda religijos jausmą" (Pasakyta, parašyta, 328 psl.).

Neliesdamas klausimo, kiek iš viso bandymas tokiais palyginimais apibūdinti religijos esmę gali būti sėkmingas ar nesėkmingas, norėčiau šį kartą atkreipti dėmesį tik į K.K. "citatos" didžiulį skirtingumą nuo originalo.

V.R.,
N.Y.

BŪTŲ TIKRAI NAUDINGA

Nieko nėra įdomesnio, kaip mūsų valstybės kūrimo ir jos laisvės kovų dalyvių atsiminimai.

Tam laikotarpiui nušviesti ne daug turime rimtų atsiminimų. Neseniai Dirvoje spausdinti R. Skipičio atsiminimai tikrai buvo labai įdomūs, tik gaila, kad labai greit nutrūko.

Būtų labai naudinga, kad pirmieji laisvės kovų organizatoriai ir dalyviai, kaip gen. P. Plechavičius-veikęs Žemaitijoje, karininkas J. Mikuckis-pirmas Kauno komendantas, parašytų savo atsiminimus.

P. Lelis,
Toronto

visos rimtos pastangos surašyti tos rezistencijos istoriją, tokios svarbios reikšmės istoriniams įvykiams, kaip LAF veiklai ir Lietuvos 1941 metų sukilimui aprašyti ir įvertinti naudojant istorinius, o ne propagandinius ar partiškai politinius mastus. Tik bolševikinė "istoriografija" ir komunistų propaganda šimto ar dvidešimties metų senumo istorinius įvykius mėgina vertinti pagal savo dabartinės politikos reikalavimus, pripažindama tik vieną, jų pačių skelbiamą tiesą".

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RUŠIJS APDAUDA

Kur tik besiruošumėt keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: Market 2-4867

JAV ir KANADOS JAUNŲJŲ DAINININKŲ, SMUIKININKŲ IR BALETO ŠOKĖJŲ KONKURSO KONCERTAS

Ivyksta gegužės 14 d., Slovenian Auditorium, Clevelande, 6409 St. Clair Avenue.

Padžia 7 val. vak. Rengia Dirva

Kviečiame gausiai dalyvauti Clevelando ir viso Ohio lietuvius. Taip pat laukiame svečių iš Detroito, Pittsburgho ir kitų lietuvių kolonijų.

Konkurso koncertui bilietai jau parduodami Dirvoje. Užsisakykite iš anksto. Kainos nuo \$2.50 iki \$1.00

Po koncerto vaisės turtingame bufete.

Šokiai grojant Korp. Neo Lithuania orkestrui.

KĄ REIKIA ŽINOTI APIE HEMOROJŲ (2)

Hemorojaus gydymas gali būti dvejopas — konservatyvus ir chirurginis. Pirmas būdas naudojamas ligos pradžioje, antras ligai įsisenėjus, susikomplicavus.

Ne chirurginiam gydymui priklauso gydymas vaistais, fizioterapija, dieta ir t.t. Iš konservatyvių gydymo būdų pirmo eilės reikia paminėti dietoterapiją.

Anksčiau minėta dieta, kuri apsaugoja nuo susirgimo hemorojom, tinka ir gydymui. Tarp vaistų šiam reikalui pirmiausia reikia priskaityti žvakutes, kurių sąstatas įvairus. Dažniausia vaistai, kurie veikia tiesiosios žarnos gleivinę, ramina skausmus. Šias žvakutes gali patsai ligonis įsistatyti sau tiesiojoje žarnon.

Be žvakučių vartojamos specialios klizmos. Pav., klizma ir ramunėlių nuovaro (valgomas šaukštas džiovintų ramunėlių stiklinei karšto vandens). Ataušintus ir įvestus šiuos vaistus tiesiojoje žarnon stengtis kurį laiką užlaikyti, kad jie galėtų įsisiurbti į žarnos sienelės.

Hemorojus dažnai turi ryšį su vidurių užkietėjimu. Todėl kartais prieina naudoti vaistus, liuosuojančius vidurius. Ilgas šių vaistų vartojimas organizmui yra

DR. A. GRIGAITIS

kenksmingas. Antra, prie jų kiekį vis didinti.

Geriausias vaistas liuosuoti vidurius tinkama dieta. Kartais gerai vonios, užtenka net pusia vonios iki juosmens. Vonios dažniausiai daromos šiltos, bet kartais tinka ir šaltos. Kartais naudojami specialūs dušai, specialiai elektrizacija.

Tinkamą dėmesį reikia atkreipti į hemorojų priežastis, ypač surišta su sunkiais kilnojimais. Juos būti pakeisti lengvesniais.

Chirurginis gydymas taikomas kai konservatyvus gydymas negelbsti. Būtent: dažni kraujavimai, guzų užsimaugimai, įdegimai ir kitos komplikacijos.

Hemorojaus operacija jau buvo žinoma prieš porą tūkstančių metų. Tų laikų garsus graikų gydytojas Hipokratas smulkiai aprašo jos vykdymo būdą.

Chirurginiai hemorojaus gydymo metodai, nuo Hipokrato laikų, per tūkstančius metų keitėsi ir keičiasi. Bet pats principas — hemorojaus guzų pašalinimas, tas pats. Jei Hipokratas hemorojaus guzus, baltai įkaitintą geležim nudegindavo, tad elektros laikais buvo bandoma juos pašalinti elektra. Bet šis būdas nesulaukė pasisekimo.

Po operacijos, kurį laiką ligonis privalo laikytis nustatyto gydytojo režimo, ypač vengti vidurių užkietėjimo, daboti švarą apie išeinamąją žarną.

Po operacijos gali kartais įvykti šlapimo sulaikymas, bet ligoniui pradėjus vaikščioti, ši nemaloni komplikacija tuoj praeina. Karštu metu pas riebius žmones po hemorojaus operacijos reikalinga ypatinga švaros priežiūra.

Konservatyvus gydymas dažnai reikalauja daug laiko, sudaro daug nepatogumų ir dažniausiai duoda tik laikiną ligos pagėrėjimą. Geriausias, praktiškiausias ir tobuliausias hemorojaus gydymas yra operacija. Ji nesunkiai.

Dar turiu priminti, jog kartais injekcijomis gaunami gan patenkinami rezultatai.

KINŲ KOMUNISTŲ "PAGALBA"

Nesenai Hongkongo naujosios gyvenamosios kvartalus, kuriuose gyvena apie 3,000 kiniečių pabėgėlių nuo komunizmo, ištiko gaisras. Mūsų korespondento pranešimu, tuojau imtasi priemonių žmones apgyvendinti kitur, atstatyti apdegusius namus ir padėti nukentėjusiems. Visų nuostabių ir pagalbos akcijų, suprantama, grynai propagandiniams tikslais, įsijungė ir komunistinė Kinija, atsiųsdama 17 ir pusę tonos ryžių neva badaujantiems antikomunistams.

Nežinia, kokį tikslą kiniečių komunistai norėjo pasiekti ta "broliška pagalba". Greičiausiai atitaisyti komunistinės Kinijos gero kiti kritusį prestižą.

Nemažu sarkazmu atsišiepė Hongkongo kinietinė spauda. Atsiųstų ryžių tenka kiekvienam nuo gaisro nukentėjusiam po 58 kilogramus. Spauda ta proga, primena, kad pačioje Kinijoje iš to privalo išgyventi ne vienas — o apie 200 žmonių. Nepaisant visų išpustų pranešimų apie didelius derlius, Kinijai nesiseka išmaitinti gyventojų. Ypač pietinėse srityse, kur prieš komunistų įvedimą visad buvo ryžių perteklius. Tenai žmogui per dieną dabar tenka vos 230 gramų, t. y. pusę svaro ryžių.

Šis pavyzdys parodo, rašo korespondentas, kad kiniečių komunistai neblogesni demagogai už savo rusiškų pirmtakus. Juk tuo metu, kai Ukrainoje ir kitur siautė badas, žmonės mirė badu, Sovietija eksportavo rugius į kapitalistinius Vakarų grynai politinio prestižo palaikymo sumetimais.

(yb)

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Dr. Vl. Ramanauskas įsijungė į Dirvos rengiamų jaunųjų menininkų rėmėjų.

• Bendruomenės I apylinkės narių susirinkimas šaukiamas gegužės 22 d., 11:30 val. Lietuvių salėje. Bus renkama nauja apylinkės valdyba.

• Steigiamojo Seimo minėjimas įvyksta gegužės 15 d., 12 val. Sv. Jurgio parapijos salėje. Paskaitą skaitys buvęs to seimo narys K. Žukas.

• Zenonas Dučmanas, Lietuvių salės valdybos pirmininkas, mokėdamas metinę prenumeratą atsiuntė ir \$5.00 auką.

• Čiurlionio ansamblis gegužės 21 d. koncertuoja New Yorke. Koncertą rengia Maironio Mokyklos Tėvų Komitetas.

Savininkas parduoda namą
Dvigubas, po 5 ir 5 kamb.
Gaso šildymas. Netoli šv. Jurgio bažnyčios — 1326 Giddings Rd. (61)

Parengimų kalendorius

Gegužės 14 d. JAV ir Kanados jaunųjų dainininkų ir kitų talentų konkurso koncertas, Rengia Dirva.

• GEGUŽĖS 15 D. MUZ. MOKYT. Karsokienės ir Kazėno mokinių koncertas Nauj. Parapijos salėje. Rengia L. Bendruomenės II apylinkė.

• Gegužės 22 d. Vasario 16 Gimnazijai paremti vakaras, Rengia būrelių vadovai.

• Birželio 4 d. Čiurlionio ansamblio dvidešimtmečio koncertas.

• Birželio 12 d. Lituanistinių Mokyklų šventė Neurų ūkyje.

• Birželio 19 d. L.V.S. Ramovės rengiama gegužinė.

• Birželio 26 LBClevelando Pirmosios ir Antrosios Apylinkių bendrai ruošiamoji Clevelando Lietuvių Diena.

AKRONE

• Birželio 12 d. Trumpicko sodyboje Akrono lietuvių susitikimas. Rengia ALTo skyrius ir socialistų kuopa.

• Liepos 3 d. Stanley Lucas sodyboje SLA 198-354 kuopos gegužinė.

• Liepos 24 d. Roma Park Amerikos Lietuvių Piliėčių klubo gegužinė.

Gegužės 1 d. Clevelande įvykusiame Ateitininkų Federacijos 50 metų jubiliejaus minėjime priesaiką davė 12 studentų, 15 moksleivių ir 10 jaunųjų. Kun. Dziegoraičiui, skyriaus dvasios vadui perskaičius priesaiką, Ateitininkų Fed. vad. prof. S. Sužiedelis įteikia ženkluką vienai prisiekusiųjų — I. Stasaiti. Po akademinės dalies, toje pačioje salėje įvyko koncertas — vaisės.

V. Pliodzinsko nuotrauka

NAMAI NAUJOS PARAPIJOS RAJONE

Plytinis, 3 miegamųjų, su įrengtu kambariu rūsyje.

• Medinis, 2 miegamųjų, labai švarus ir geras mažai šeimai.

• 7 kambarių erdvus namas labai ramioje gatvėje.

• Turime gerą pasirinkimą naujų vienos ir dviejų šeimų namų.

EAST SHORE REALTY
Juožas Mikonis — Realtor
780 E. 185 St. IV 1-6561
Namų telef. MU 1-2154 (55)

Parduodamas namas

6 kamb. ir vonia. E. 124 St., į šiaurę nuo St. Clair. Prieinama kaina. Šaukti: GL 1-6857. (55)

Reikalingas

3 mieg. butas East pusėje. Visi suaugę. Tel. HE 2-0912. (56)

IR TAIP BŪNA...

AKRONE plėšikai apiplėšė American District Telegraph Co., kuri žmones aprūpina instrumentais išpėjančiais apie plėšikus.

JAV yra apie 4,700 lauko kino teatrų. Vien tik Texas valstijoje yra 482 teatrai, North Carolinoje yra 256, o kitose valstijose po mažiau.

RYTINĖS VOKIETIJOS komunistų laikraštis skundžiasi, jog Bad Lauchstaedt mieste parduodamos tikrai gaminės krosnys, o ten nėra gazo.

KENTUCKY valstijoje viena smulkų reikmenų krautuvė praeitais metais atrado, jog per 14 metų mokėjo sąskaitas už kaimyninės krautuvės išnaudotą vandenį. Šiais metais kaimyninė krautuvė atrado, jog pasta-roji mokėjo 15 metų elektros sąskaitą, kuri priklausė smulkų reikmenų krautuvei.

DIRVAI AUKOJO

Prenumeratą pratesiant Dirvą aukomis parėmė:

Baziliauskas A.,
Detroit\$1.00
Mažeika Vyt., Chicago 2.00
Pauliukonis R.,
Parma Height 5.00
Matjoška A.,
Dorchester 2.00
Genaitis J., Woodhaven 2.00
Bakūnas P., Baltimore 2.00
Kamantas V., Clev. 2.00
Per V. Abramiką,
Chicago12.00
Žemaitis A., Elizabeth 5.00
Dučmanas Z., Clev. 5.00

Visiems aukotojams širdingai dėkojame.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso EVerglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Norvest Medical Center

2336 West Chicago Ave.

Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.

pirmad., antradi., ketvirtadi.,

penktadi.

Tik susitarus trečiadieniais.

Tel. ofiso PROspect 8-1717

Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.

Trečiadi. ir sekmadi. ofisas

uždarytas.

Šeštadi. tik nuo 1-3 val. popiet.

Rezid. 3241 W. 66th Place.

Telefonas:

Ofiso REpublic 7-5020.

Namų WALbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2557 W. 69th Street

(Iėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.

Šeštadieniais: 2-4 ir 5-7 p. p.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai.
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND—EUCLED & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 54

1960 m. gegužės 9 d.

Tautinės Sąjungos skyrius paskyrė \$100 jaunųjų menininkų konkursui

East Chicagos skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyko balandžio 29 d., 7 val. vakare p. Rimkūnų rezidencijoje, Hammond, Indiana. Susirinkimui pirmininkavo Kazimieras Pocius, sekretoriavo Tadas Mečkauskas.

Įvykusiame susirinkime buvo aptarti skyriaus veiklos reikalai, susiję su ateities veikla, o ypač lėšų telkimas.

Be tiesioginiu skyriaus veiklos reikalų buvo svarstyta Dirvos rengiamame Konkurso Koncertui premijos paskyrimas. Tautinės Sąjungos East Chicagos skyriaus visuotiniame narių susirinkime prieita vieningos nuomonės—paskirti 100 dol. premiją, kurią įteiks Dirvos Konkurso Koncerte, įvykstančiame gegužės 14 d., Clevelande. Premiją

įteikti iš East Chicagos Tautinės Sąjungos skyriaus vyksta Jonas Rimkūnas.

Pakenė

- Elizabetho, Newarko ir New Yorko Tautinės Sąjungos skyriai birželio 18 ir 19 d. Lake Hotel, Asbury Park, N. J., rengia išvažiavimą.

- Į Australiją iš Lietuvos atvyko Algio Milašo motina. Jos atvykimu sūnus rūpinosi kelerius metus.

- JAV ir Kanados Lietuvių Fronto bičiulių konferencija įvyks gegužės 29-30 d. Clevelande, Čiurlionio Ansamblio namuose.

- Sofija Oželienė, aktyvi visuomenininkė, iš JAV išvyksta į Kolumbiją, kur gyvena jos duktė su šeima.

Kun. Z. Gelažius paskirtas St.Louis lietuvių parapijos klebonu

St. Louis, Mo. arkivyskupas J. E. Joseph E. Ritter, kunigą Zenoną Gelažį paskyrė šv. Juozapo lietuvių parapijos klebonu.

Naujasis klebonas yra lietuvis tremtinys kunigas, gimęs 1903 metais, Joniškio mieste, Šiaulių apskr. Į JAV atvykęs 1949 metais ir daugiau kaip dešimt metų dirbo kitataučių parapijoje, kaip asistentas ir mokyklos kapelionas.

St. Louis, Mo. šv. Juozapo lietuvių parapija buvo suorganizuota kun. Mykolo Vitkaus rūpesčiu. Jis čia 46 metus ir klebonavo. Kunigas M. Vitkus dėl ligos iš pareigų atsisakė. Parapija labai sumažėjo. Parapijos bažnyčia yra nedidelė, bet miesto viduryje ir prie gražaus parko. Tačiau toje miesto dalyje nedaug lietuvių gyvena. Lietuvių šeimos yra išmėtytos po didžiulį miestą.

Naująjį kleboną, nors ir turintį daug patyrimo, lau-

kia sunkus ir atsakingas darbas.

Mums malonu, kad kun. Z. Gelažius yra Dirvos bendradarbis, parašęs religiniais ir šventiniais klausimais. Praėjusiam Dirvos numerio atspaudėme jo rašinį pagerbiant lietuvių motiną.

Kun. Z. GELAŽIUS

St. Louis, Mo., šv. Juozapo lietuvių parapijos bažnyčia, kurios klebonu šiomis dienomis buvo paskirtas kun. Z. Gelažius.

A. A.

Inž. KAROLIUI PREKERIUI

mirus, jo žmonai ELENUTEI, sūnui ALGIMANTUI, broliui FELICIJUI bei jų šeimoms ir uošvei ANGELEI KAČINSKIENEI, liūdesy esantiems, giliausią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime

Alksninių šeima

Daiva Mongirdaitė baigia mokslus

Daiva Mongirdaitė

Dainininkė Daiva Mongirdaitė šį pavasarį Bostono Universitete baigia mokslus. Ji studijavo School of Fine and Applied Arts, muzikos skyriuje. Jos išleidžiamasis koncertas įvyksta gegužės 13 d., penktadienį, 8:15 val. vakaro, Concerta Hall — 855 Commonwealth Ave.

Išleidžiamajam koncerte, akompanuojant Myron Press, ji dainuos Mendelso- no, Mozart, Debussy, Tschaikovsky ir kitų pagarsėjusių kompozitorių kūrinius. Jų tarpe ir du lietuvių kompozitorių kūriniai. Tai Gaidelio Pajūryje ir Star- kos Tušti paliktieji namai. Lietuvių kompozitorių kūriniai į programą ir įrašyti lietuvių kalba. Labai gražu, kad Daiva, baigdama mokslus, tuo pačiu pasisako, kad ji yra lietuvaitė. Ji gauna bakalauro laipsnį muzikoje ir dramoje (operos skyriu- je).

KAS IR KUR?

- Lake Hotel, Asbury Park, N. J., Seventh and Park Avenues, gegužės 28 d. įvyksta Grand Opening. Programą išpildys aktorius Vitalis Žukauskas ir garsusis akordionistas Charles Daubaras. Po to bus pietūs su išgėrimais, o vėliau šokiai griežiant puikiam orkestrui.

- Dr. J. P. Kazickas, Neris International Inc. direktorius, su dukra Jūrate birželio 27 d. iš New Yorko pradės kelionę po vakarų Europą, kurioje užtruks apie 3 mėn. Vėliau prie jų prisijungs ir p. Kazickienė.

- Balandžio 28 d. Bogotoje, Kolumbijoje, staiga nuo širdies smūgio, mirė kun. Kazimieras Dominauskas. Į Kolumbiją atvyko 1950 metais. Paskutiniu laiku buvo Lietuvių Bendruomenės komiteto pirmininku ir lietuvių kolonijos kapelionu. Gyvai reiškėsi lietuviškoje veikloje. Mirė sulaukęs tik 46 metus amžiaus.

- Australijos lietuvių chorų dainų šventė įvyks šių metų pabaigoje. Šventės reikalais turėjo pasitarimą Melbourne, Sydnejaus ir Adelaidės lietuvių chorų dirigentai.

FILATELIJOS KAMPELIS

3

ANT. BERNOTAS

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖS

Jungtinės Tautos (UN) New Yorke 1959-1960 metus yra paskelbusios Tarptautiniais Pabėgėlių Metais. UN skelbia, kad jų padaliniai šelpia ir globoja dešimtis tūkstančių įvairių tautų pabėgėlių Europoje, šimtus tūkstančių Artimuosiuose Rytuose ir net apie milijoną pabėgėlių Hong Konge ir kituose Tolimųjų Rytų kraštuose. Šiai progai paminėti ir didesnę dėmesį pabėgėlių problemų sprendimui skelbti, Jungtinės Tautos yra išleidusios specialius 4 ir 8 centų pašto ženklus.

Daugelis kitų valstybių, pritar- damos šiai idėjai, taip pat iš- leido arba dar išleis atitinkamus pašto ženklus. Aukščiau yra pa- rodytas 4 centų pašto ženklas, kurį išleido Jungtinės Amerikos Valstybės š. m. balandžio 7 d. Ženkle matome alegorinį pieši- nį: pabėgėlių šeima, iš gaisrų dūmų ir nevilties rūkų, ilgtam- siu koridorium, žygiuoja į šviesią angą—jų išsigelbėjimą.

Š. m. balandžio 18 d. Wash- ingtone įvyko VII Tautinis van- deniu aprūpinimo kongresas. Į kongresą buvo suvažiavusios įvairios krašte veikiančios drau- gijos ir sąjungos, kurių tikslas rūpintis krašte esame vandens surinkimu, apsauga ir paruošimu gyventojų naudojimui, pramonei ir žemės ūkiui.

Tai progai paminėti buvo iš- leistas specialus 4 centų "Wa- ter Conservation" pašto ženklas. Kairėje ženklo pusėje mato- me vandens lašus, varvančius nuo medžių lapų. Tai simboli- zuoja vandens šaltinius—lietų ir sniegą. Dešinėje pusėje—tvenkinį,

atskirtą užtvanka, aprūpinantį vandeniu girias, kaimus ir mies- tus.

Ankstesniais metais gamtos apsaugos serijoje jau yra iš- leisti pašto ženklai: "Wildlife Conservation" -- su teterviniais, antilopėmis, lašišomis ir gervėmis, ženklas miškų ap- saugai ir ženklas dirvožemio ap- saugai.

SOVIETŲ SĄJUNGA

1959 metų pabaigoje, galbūt, norėdama patraukti kitų kraštų turistus, išleido 9 pašto ženklų seriją su gražesniais krašto gamtovaizdžiais. Pašto ženklai atlikti meniškai, be įprastinės propagandos, įgraviruoti ir spausdinti gilia spaude.

Čia matome 10 kapeikų pašto ženklą su Kaukazo kalnų ir Ri- cos ežero vaizdu. Kaip iš ge- ografijos žinome, Kaukazo kalnai yra pietinėje Rusijoje, ir tęsia- si savo ilgiu per 1100 kilometrų bei turi plotio iki 180 km. Kal- nai pasižymi aukštumu, giliais tarpekiais ir audringomis upė- mis, yra sunkiai pereinami. Aukščiausios viršūnės Elbru- sas ir Kazbekas.

Kaukazo kanuose nuo senų se- novės gyvena daugelis tautelių, kaip čerkesai, čečėnai, lezginai ir kt. Gruzinai ir armenai per daugelį amžių turėjo savas val- stybes ir yra sukūrę aukštą kul- tūrą. Visas šias tautas ir tau- teles rusai po sunkių ir ilgų ko- vų užkariavo XIX šimtme- tyje. Į Pasaulinio karo metu Kauka- ze gyveno keliolika tūkstančių lietuvių, kurie turėjo savo tau- tinę tarybą, o 1918 m. net atsto- vybę prie Gruzijos vyriausybės Tiflise.

Kaukazo gamtą ir žmones yra nepaprastai gražiai aprašęs mū- sų rašytojas A. Vienuolis—Žu- kauskas savo raštuose.

Kitas šios serijos ženklas yra 60 kap. su Altajaus kalnų vaizdu. Ženkle matome Gori Be- luchio rajone esančius, amžinu snigu ir ledynais padengtus kal- nus, ir slėnyje tyvuliuojantį eže- rą.

Altajaus kalnai yra centrali- nėje Azijoje ir nusitęsia toli į pietus ir į Mongoliją. Aukš- čiausia viršūnė—Belucha kalnas (4540 m). Iš Altajaus kalnų pra- sideda ilgosios Obės ir Irtyšiaus upės. Kalnuose gausu metalų, kaip geležies, vario, aukso, si- dabro ir akmens anglies. Paš- lais apaugusios miškais ir ga- nyklomis. Senieji vietos gyven- tojai yra kalmukai, kirgizai ir kt. Gamta nesvetinga ir atšiauri.

Į šiaurę, netoli Altajaus kalnų, yra garsiosios Karagandos ir Barnaulo darbo vergų stovyklos, kuriose kentėjo, vargo ir mi- rė šimtai tūkstančių lietuvių ir kitų tautų tremtinių.

VIENA KANADIETĖ buvo iškė- lus 110,000 dolerių ieškinį New York Central geležinkelio bend- rovei, kadangi traukinių siunčia- mas šuo iššoko ir pabėgo. Pa- galiau byla buvo užbaigta, kada NYC sutiko sumokėti 550 dolerių už dingusį šunį.

BUFFALO miesto teisėjas iš- teisino septynius kaltinamuosius, kadangi juos areštavęs polic- ninkas nebuvo teismo salėje. Tris minutes pavėlavę atvyko po- licininkas ir miesto advokatas, kuriems teisėjas pareiškė, jog teismas darbą pradeda punk- tualiai.

Kiti rašo

Taip lenkai minės Žalgirio kautynių sukaktį

"Tėviškos Žiburiai" duoda daugiau žinių, kaip lenkai ruošia- si minėti Žalgirio mūšio sukaktį. Rašo:

"Lenkijoje pasiruošimai Žal- girio kautynių 550 m. sukaktčiai paminėti vyksta labai plačiu mas- tu. Iškilmų centras bus Krokuva ir pats kautynių laukas, kuris dabar yra Lenkijos ribose. Kro- kuvoje iškilms vyks liepos 14, o Žalgirio laukuose pačią sukak- tynių dieną—liepos 15. Dešimtį dienų prieš tai masinės iškilms ruošiamos tose vietovėse per ku- rias tada žygiavo Jogailos len- kiškoji kariuomenė.

Krokuvoje liepos 14 d. prie Wawelio pilies įvyks masinė ma- nifestacija miesto gyventojų. Šių manifestacijų centrą sudarys Jo- gaila bei jo kapas, nes mieste 1910 m. pastatytas Jogailai bei Žalgirio kautynėms paminėti pa- minklas buvo sunaikintas vokie- čių pastarojo karo metu. Ten bus tik padėti vainikai, Wawelio koplyčioje prie Jogailos kapo bus taip pat padėti vainikai visos lenkų tautos vardu, o iš ten paimta ugnis motociklu estafetės bus nunešta prie Žalgirio lau- kuose pastatyto naujo pergalės paminklo. Sekančią dieną Kroku- voje Wawelio kieme įvyks geriau- sių Lenkijos simfoninių orkestrų ir kitų meninių pajėgų koncer- tas.

Svarbiausios betgi iškilms įvyks Žalgirio laukuose liepos 15 d. Numatoma, kad iškilmsė

dalyvaus apie 100,000 žmonių, o jų tarpe delegacijos tautų, kurių kariuomenės dalyvavo Žalgirio kautynėse. Aišku, bus delegaci- jos lietuvių, gudų, ukrainiečių ir, be abjonės, rusų, nors iš- tikrųjų maskviečių jokių dalinių tose kautynėse nebuvo.

Prieš pat iškilms įvyks Len- kijos jaunimo kongresas, ku- riame dalyvaus apie 30,000 jaunųjų. O to kongreso už- baigimas įvyks Žalgirio lau- kuose, iškilmių diena bus prā- dėta patrankų šūvių salvėmis. Programoje numatyta pirmiau- sia atidengimas naujojo pa- minklo, prie kurio bus uždeg- tas žibintas nuo Jogailos karsto atnešta ugnimi. Po to popamink- lu bus padėtos urnos su pelenais lenkų karių, žuvusių "dėl Lenki- jos ir kitų tautų laisvės", padėti vainikai, o jaunimas duos įžadus likti ištikimais "atminimui tyge- riausiųjų savo tautos sūnų", ku- rių savo jėgas pašventė Lenkijos geroi. Oficialiąją dalį užbaigs jungtinis choras su jungtiniu or- kestru—išpildys tautinį himną.

Toliau seks meninė dalis. Ją pradės didžiulis aviacijos ir sportininkų paradas. Specialiai parengtose estradose pasirodys geriausi Lenkijos meniniai vie- netai Vakare visose jaunimo sto- vyklose bus pradėtas rodyti isto- rinis filmas, pastatytas pagal H. Sienkiewicziaus apysaką "Kry- žiuočiai". Iškilmių diena bus už- baigta vidurnaktį nuleidimu vė- liavos prie paminklo."